

24

לראי' וכמו שבארנו. וס' מילה לילה מוקרי לא חיי למילה ולא חיי זמ' לסבי כתיב חות ולא חות :

וראיתי לסד בעל ברני יוסף ז"ל שהביא בשם רבינו ישעי' הראשון ז"ל דשלוש בגד ציזית בלילה עובר בעשה כמו המניח חפילין אחר שקיעת החמה. וסנהא' ודלוי דאס' כ' מלוש ציזית מנעוד יוס' דא"ל להסירן משהיכה דאס' גם בחפילין פסק הרמב"ם ז"ל בהלכות חפילין דאס' ח' עליו מנע"י ליכא עשה דוממה. וכן מוכח בגמ' דמנחות דקאמר גזירה משום כסות לילה ואי נימא דאסור להיות מלוש ציזית בלילה לא שייך לגזור על כלל ציזית שמה יס' מטעם בלילה ויעבור על אסור כלל דאס' בלילה לא יתכסה בהן בלילה דאסור להיות לבוש ציזית בלילה ח' דקאסור לבוש כדר מותר כמו בחפילין ולהכי גזרינן בכלל משום כסות לילה. וס' בשם מוסריה' ז"ל שיש להסיר להסיר הציזית חוקק אחר שקיעה זמ' דאס' מהא דאמר גזירה משום כסות לילה מוכח דשרי. ואפילו ללבושן לבחילה בלילה לא ידעתי מנין דאסור דאס' גם חפילין ילפין אסורא מקרא דוממה אח' החוקק הוזהר כדאיתא במנחות (דף לו) כ"מ שנאמר השמר פן ואל חוטא לא ל"ט ע"ש וציזית לדיכא קרא מנלן דאסור ז"ל :

ובענין מש"כ הר"מ ז"ל בהלכות שבוש דהשבע שלא ללבוש בגד ד' כנפות מקרי נשבע לבטל את המעט והמה עליו סה"מ ז"ל (סימן ד') דמנ"ל דנראה דכיון דאיתו מחויב ללבוש בגד ד"כ רק אם לובש בגד ד"כ בלי ציזית עובר ב"ע. אבל אם איתו לובש כלל איתו מנעל מ"ע לא מקרי נשבע לבטל את המעט וכ' שריף למחוק זה מדברי הר"מ ז"ל :

ולענין נראה ראי' לדברי הר"מ ז"ל מהא דאמרין בירושלמי הביאוי תוס' ובר"ק פ' שבוש שחיס דהשבע שלא לאכול מזה סנה חיי כולל משום דסנה מזה בלשון ב"א חיי מזה מזה ומזה רשות. אבל הנשבע שלא לישב בסוכה לא חיי כולל ולא חיי משום דסנה סוכה בלשון ב"א לא חיי אלא סוכה מזה. ואין שבוש אלא לבטל את המעט. והנה הא ודלוי דאף דסוכה הרשות אינה בכלל סוכה בלשון ב"א מ"מ סוכה כל שבעה ימי הרג מקרי מני סוכה בלשון ב"א דהיינו מני מעט ומצרכין עליו כל שבעה. וסוכה הרג כל שבעה לא חיי חוב לאכול. כדאמרין בסוכה (דף כו) דסוכה כדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אף סוכה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל וכמ"ס תוס' דמשום סעודה יו"ט יולא בפירות ומשום מעט סוכה איתו מחויב לאכול. והשכח אס' נימא דמטעם שאינו חוב לעשות רק אם עושה חיי מזה חלה שבוש עלה אם נשבע שלא לעשות. ח"כ נשבע שלא לאכול בסוכה מני חיי כולל. דכולל לילה הראשונה שהיא חובה וכל ימי הרג שאינו חוב עליו לאכול ומנו דחייב על כל ימי הרג חייב מני על לילה הראשונה ככולל ח"י דגם הנשבע על דבר שאינו מחויב לעשותה ואם עושה אותה מקיים מ"ע ומצרכין עליה מני לא חלה שבוש. ושפיר קאמר הירושלמי דהשבע שלא לאכול בסוכה לא חיי כולל דסנה סוכה חיי סוכה מזה. ואסוכה מזה לא חייב בין ללילה הראשונה ובין לכל ימי הרג ושפיר כחז הרמב"ם ז"ל דהשבע שלא ללבוש בגד ארבע כנפות חיי נשבע לבטל את המעט. ועיין בגדלים (דף ח') לענין קיום המעט דאמרין האומר אשכח פרח זה נדר גדול נדר כו'. ושפיר וכלא מושבע ושומר הוא מזה סיני. ומשני דאי בעי פטר נפשי' בק"ש מרתית וערבית משמע דודאי חיי שוה ולומר מקיים מ"ע מ"מ שבוש אלא ע"ז משום דאי בעי פטר נפשי' - מיהו יס' לחלק בין קיום מעט לביטול מעט. ועוד דלפי מה שכתב הר"ן ז"ל להכי חייב משום דמטעם דוממה איתא רק מדרשא וחייב על שבוש ודו"ק :

ודע ולכאורה קשה לי על דברי הסודרי שכתב דאס' נפסק ציזית בשבת ואי אפילו בחול ואין לו ציזית לסתם כבגד ד"כ אפ"ר שחיי ללבוש כבגד - משום דהחזירה לא אסרה לא חלש בגד ד"כ בלא ציזית רק אסרה חזרה כשלוש בגד ד"כ יטיל בו ציזית. וכיון שאין לו ציזית שחיי ללבוש כבגד בלי ציזית. וכן פסקין בש"ע (סימן י"ג) וכמו שהסביר המג"א שם דאסור מני שאין לו מזה חסור ליכא ציזית. וקשה לכאורה מהא דפסקין ביו"ד (סימן כ"ח) דמני שאין לו עשר לבסות חסור לו לשחוט. הא הנה מני לא כתיב לא חשמו אלא חסרה רק דכתיב כי יטיל יד חיה או עוף וכסה את דמו ונימא מני דאס' חיי לו עשר אפ"ר לא נאסרה עליו השמיטה. וגרסה דיש להחך דסנה אם נדחה השמיטה על זמן שיהא לו עשר לבסות עשה שמיטה זו בחיוב עם כיסוי וכשלא אסרין עליו השמיטה כעת מתמח שאין לו עשר. חייב אסרין עליו השמיטה אלא שדוחין אותה על זמן שיהא בידו לקיים מצות כיסוי חתיו בה דלאחר זמן יעשה שמיטה עם כיסוי. אבל הכא אם אסרין ללבוש כבגד וכשחייב לו ציזית יטיל וילבש כבגד אלא העלת הציזית יכא בשביל הציזית שילבש או. והלכשה דעתה שאלו אסרין עליו חייב לו תקנה. ואין שייך לומר דדוחין הציזית על זמן שיהא לו ציזית דהא יכול ללבוש כעת וגם לאחר זמן ולאסור לבישה דעתה ח"א דאס' לא אסרה חזרה לא חלש בגד בלי ציזית. משא"כ הנה דאין חיי אסרין השמיטה אלא דוחין אותה שישחוט שמיטה שיהא בידו לקיים מצות כיסוי חס' כבוד : דברי הטוב יוס' ליפסאן בר"י היילפרין .

סימן ב

דין ציצית שנשחט ע"י חשוק וגדול עני :

הבג"א כתב (בס' י"א) ולענין אם עושה חס' וגדול עני' חייב בפלוגתא שכתב הר"ב (בסימן ת"ס) ואסר ב"י (בסימן ת"ס) כתב דחייב בפלוגתא דרבוותא דלשיתת תוס' בחולין (דף י"ב) אם אחרים עומדים על גביהן ומלמדין אותן מחייב בחולין דחייב להו דעת קלישתא ואינם שומרים גמורים להכי יולאין ידי ח"מ אם לבו ח"מ אם אחרים מלמדין אותן לעשות שימור לשם מזה. אבל בשומרים חייב יולאין בה כמו דלא מחייב בחלילה גדול עני' אפ"ר דגבי גמ מחייב ג"ע אפילו בשומרים כדאמרין בגיטין (דף כ"ב) שאני גמ הואיל ויש בו הוכחה שאומרים לו כחצו לשם פלוגי ופלוגי וסנה טובח רמי אפ"ר ומכיון לשמה משא"כ בחליה. ועשיית מזה מני לחליה דמייא. ולפי דברי רבינו יונה מזה שלשה חש"ק בשאחרים עומדין ע"ג יולאין בה. ומסתברא לי שהכל חלוי בהוכחה דבגד דאכח הוכחה גמורה בשאחרים עני' אפילו שוטה כשר ובדבר שאין בו הוכחה כלל כשחייב אף בשאחרים עומדים ע"ג אינם כשורים. אבל בחליה דאכח הוכחה קלה כשר בח"ק וכשורים ע"י מה שמלמדין אותן השומרים ע"ג. אבל שוט דלאו בר דעת הוא כלל לא. ולפ"ז אף במזה כן דאכח הוכחה כלל וכשחייב הוא דאכח הוכחה כלל ואלכך אף בשאחרים עני' אינם יולאים בה. וזהו הדעת נראה שגם הפייסן ס' סנה כו'. ע"כ דברי ס' בשם הרשב"א ז"ל. ולמד המג"א טויות ציזית לשמה משמית מזה דלמ"ד גע"ג מחייב במזה מחייב מני בשויות ציזית :

ורענ"ד יס' לענין טובא כזה. ונקדים מה דאיתא ביבמות (דף ק"ד) אמתנין דמס' שחלץ וסחשת שחלש והחולות מן הקטן חליהם פסול. ובגמרא אמר רבא השתא דאמרת קריאה מעבדה לפיכך אלא ואלמח שחלץ חליהם פסול. ומתנין כדרי' דארי' כל הראוי לבישה אין ביול מעבדה. והתוס' ד"ס וסא אמרי הקשו מנ"ל האי טעמא דלמח הטעם

טעם חסות
במים ואחרי
היו הלך ח' לו
דעה נימא
חליה בחקיה.
ומיהו חליה בו
והרמב"ם
שאין בני דע
הר"מ ז"ל בו
שאין בני דרי
לפי שחייב בני
פסולה ופסול

ולכאורה

בני דעיה גמ
נימא דאס' כו
חיס דעת
הנה שחלץ
ה"ג אחרין
דבזה לא שייך
הרמב"ם להכי
ללא בני דע
לכאין בעל
הקשה חסות
חליהם על ח'
שחלץ חליה
בפיקת וסא
פיקת וסא
אפילו בפיקת
דעיה נימא
כמוס' חסות
עני' וסא
כיון דאפ"ר
אלא ואלמח
דאיתא למיח
אלא ואלמח

ונ"ל דכיו
חסות
גמ' (בסימן)
חוקס החוק
דמורין בחו
טובס בלי
חוקק נשבע
מחייב גע"ג
ג"ע ע"ג או
גע"ג. וד'
יולא מולמ
לא יתחמו
מייח' פלוג
בין אחרי
קדושו קד
ע' וסחשת
אמר במשנה
פריך כהא
היינו וסא
חלל משנה
ל"ה להס'